

Alman işi doğum kontrolü ve Piktogram

"GAZİANTEP/MARDİN- Almanya, Türkiye ile yaptığı işbirliği çerçevesinde Güneydoğulu kadınlara başta doğum kontrol yöntemleri olmak üzere sağlıklı yaşam bilgileri öğretmek için seferber oldu. Alman teknik işbirliği grubu (GTZ), Türkiye Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ile 7 milyon mark (yaklaşık 1 trilyon 170 milyar lira) tutarındaki "Aile Sağlığı Projesi"ni Güneydoğulu kadınların hizmetine sunmaya başladı."

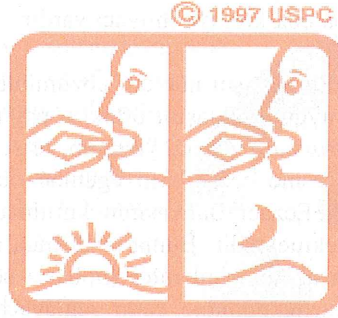
(Radikal 3.10.1998 Hilal Köylü)

Haberin bir bölümünde "Türkçe Bilmiyorlar" adlı başlık altında şöyle deniliyor.

"Saliha Gösterici Karakoç (Ulusal Kadın Komisyonu adına yürüten gönüllü) Doğum kontrol yöntemlerini bilmeyen kadınlar bir de Kürtçe-Türkçe problemi yaşıyor. Hem Türkçe'yi hem doğum kontrol yöntemlerini öğreteceğiz." Okur-yazar olmayan kadın oranının % 51 olduğu belirtiliyor haberde.

Amerika'nın, Arizona eyaletinde bulunan % 15-20 sinin okur yazar olmadığı Novajo kabilesinde, yaşlı Amerikalılarda okuma yazma zorluğu çekildiği için, üçüncü dünya ülkelerinde çok büyük bir kitleyi oluşturan ve okuyamayan insanların tedavileri için grafik etiketlerine (piktogramlara) gereksinme vardır.

Ecz. Yalçın BALKIS
SES Ankara Şube Üyesi

Günde 2 defa alınız.

Bir başka çarpıcı örnek: Kuzey Carolina Eczacı Odası'nın bir ilaç kullanım hatasını belirlemesidir. Büyükanne çocuğa bakarken yüksek dozda antihistaminik vermesinden dolayı beş yaşındaki çocuk koma halinde hastaneye kaldırılmış. Eczacı Odası müfettişlerince yapılan incelemede büyükannenin reçetedeki hasta adını okuyamadığı için bu yanlışlığı yaptığı belirlenmiştir.

Ülkemizde SSK hastanelerinde günde ortalama 170-200 reçete karıştıran eczacı aynı zamanda hasta katılım payı da tahsil etmektedir. Ortalama her reçetede 3 kalem ilaç yazıldığını varsayarsak, yaklaşık

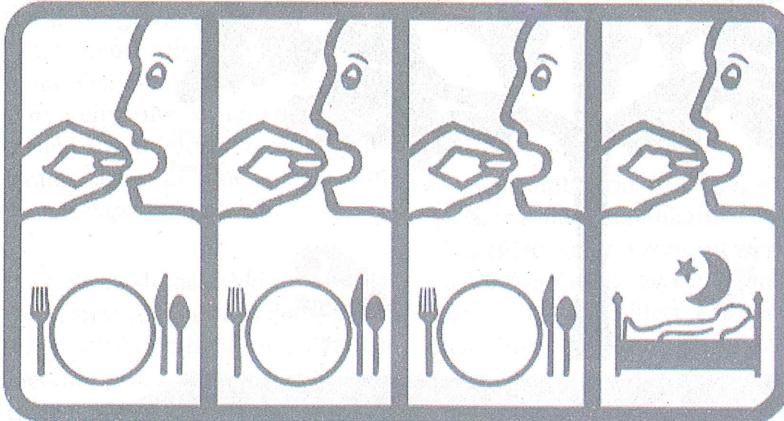
500-600 ilacın verildiğini kabul edersek, bir eczacının hastaya ilacı nasıl kullanacağını anlatması zor, hatta imkansız gibi görünmektedir. SSK eczacıları bu soruna şöyle bir çözüm bulmuş: ilaç kutuları üzerine çizgi çiziyor. Üst üste üç çizgi ilacın günde üç defa alınacağını belirtiyor. Hasta da durumu biliyor ve günde üç defa kullanıyor. Ama ne zaman, ne şekilde, nasıl alınacağı, nelerle birlikte alınmayacağı, hangi besinlerle alınmayacağı, alındığında hangi istenmeyen etkileri olabileceği, bu etkiler çıktığında ne yapması gerektiği tabii ki belirtilemiyor. Ve yine ilacın saklanma koşulları da belirtilemiyor.

Devlet hastanelerinde durum pek farklı değil. Yatan hastaya ilacı uygulayan hemşirenin ilaç bilgisi ve uygulama şekilleri, hekim ile birlikte kısa sürede oluşuyor. Ama bu oluşum çok sağlıklı bir oluşum değil. İlaç kullanım hataları olabiliyor. Vizit ekibinde eczacı bulunmuyor. Hekimin belirlediği tedavi şekli, eczacı tarafından ilacın eczaneden sağlanması ile oluyor. Eczacı ilacın hasta tarafından kullanımına karışmıyor/karıştırılmıyor. Eczacılar, kliniğe çıkıp ilacın kullanılmasını anlatma görevini yerine getirmiyor.

Dünyada eğitimli insanların ilaç kullanımında disiplinli olmadıkları ve gereğini yerine getirmedikleri de bilinen bir gerçek. Hatta ilaç kullanırken olası istenmeyen etkiler ortaya çıktığında ilacını kullanmaktan kaçınıyor; tedavi aksıyor, daha kötü duruma geliyor, tedavi maliyetleri artıyor, ilaçla tedavi olabilecekken operasyon gerekebiliyor.

Tüm bunların anlatımının ve verilen örneklerin nedeni ilaç kutularında ve prospektüslerinde piktogram kullanımının gerekliliğini vurgulamak içindir.

© 1997 USPC

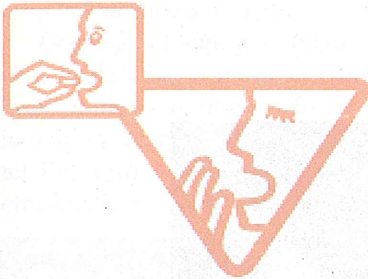

Günde 4 defa yemeklerle ve yatarken alınız.

Piktogram Nedir

1987 yılında Amerikan Farmakopesi (USP) İlaç Bilgi Bölümü tarafından ilaç etiketlemesi için genel olarak piktogram adıyla bilinen standart şekil ve sembollere denir. 10 aydan fazla bir sürede hazırlanan piktogramlar, taslak halinde çeşitli tartışma gruplarının oturumlarında tartışıldıktan ve konuyla ilgili çeşitli öneriler geldikten sonra ilk versiyon USP Uygulama Bilgisi'nin 1989 yılı sayısında yayınlandı. Yaklaşık 75 piktogram USPC tarafından bunlara ek olarak geliştirildi. Bunların tamamı 1990 USDI'de yayınlanmıştır.

© 1997 USPC

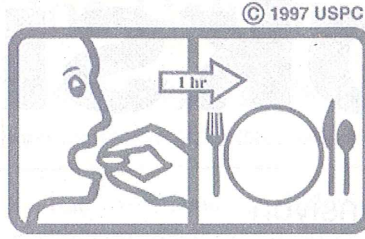
Bu ilaç size uyku verebilir.

International Pharmaceutical Federation (FIP) tarafından 8 Eylül 1989 yılında yapılan Kongrede Dr. Work, B.Sc.J.D. (Nort Caroline Board of Pharmacy) tarafından sunulan bildiride "ilaç etiketlerinin piktogramlarla geliştirilmesi" adıyla yer aldı.

Kanada'da grafikler

1970'li yılların başlarında 225 grafik ve işaret geliştirilmiştir. Piktogram etiketlerini üretmek için USP ile anlaşılan Pharmex, bu etiketlere ilk talebin Kanada'lı eczacılardan geldiğini belirtmektedir. Çünkü toplumunda iki dilin kullanıldığı Kanada grafiklerle iletişim için çok iyi bir örnektir.

Kanada bu konuda tek örnek olsa da Avrupa'daki en az bir dilin ko-

Yemeklerden 1 saat önce alınız.

nuşulduğu herhangi bir ülkenin de çok fazla farkı yoktur. Son zamanlarda çıkan bir kitapta Fransa'nın Bretonya, Alsace-Lorraine ve Bask bölgelerinde Fransızca'dan çok farklı olan ve bir milyondan fazla insanın okuyup yazabildiği üç dilin olduğu belirtilmektedir. İngiltere gibi bir milyon insanın tıbbi dili okuyamadığı diğer ülkeler de aynı şekilde değerlendirilebilir.

Yaşlı insanlar okuma yazma problemi konusunda daha hassastırlar. Amerikan Eğitim Bürosu'nun verilerine göre 60 yaşın üzerindeki Amerikan yerlilerinde okuma yazma bilmeyenlerin oranı genel topluma göre iki kat daha fazladır. Okuma ile ilgili sorunların yanı sıra bu gruptaki hastaların görme ile ilgili sorunları vardır ve etiket üzerindeki şekilleri ve yazıları ayırt etmekte zorluk çekmektedirler. 60 yaşın üzerindeki vatandaşlar gereğinden fazla reçeteli ilaç tüketmektedirler. Bir kaynağa göre bu insanlar Amerikan toplumunun % 16'sını oluşturmaktadır. Ancak yazılan reçetelerin % 40'ı da bu insanlara yazılmaktadır. Buna ek olarak bu hasta grubu güçsüzlüğe ve hemen teşhis edilemeyen Alzheimer hastalığının ilk aşamasına en çok maruz kalan gruptur. Ne olursa olsun toplumda iki katı okuma yazma bilmeme oranına sahip olan, gereğinden fazla ilaç tüketen ve gittikçe büyüyen bu kesim için piktogramların önemli yararları vardır.

İlaç üreticileri, tek dilde etiket hazırlayarak ve toplumun anlayacağı şekilde kullanım ve uyarılar konusunda piktogram etiketlerini kullanarak, etiketleme maliyetini önemli ölçüde azaltabilir.

Birçok araştırma, hastanın ilaç tedavisine gerekleriyle uyabilmesinin tıbbi tedavide önemli bir sorun olduğunu göstermiştir. Bazı çevrelerde bu, hastanın eczacı ya da reçeteyi yazanların talimatlarını anlamamasının bir sonucu olabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Özellikle ABD de sürpriz bir şekilde yüksek düzeydeki bu yetersizlik, reçetede etiketlerin okunmasındaki yetersizlikten olabilir. Bu iletişim kopukluğu büyük oranlarda ilaç tüketen ve iyi görememe gibi faktörlerle okuyamama oranının iki kat arttığı yaşlılar arasında özellikle yüksektir. ABD Farmasötik Sözleşmesi Şirketi tarafından geliştirilen ve USP Dağıtım Enformasyon'un 1989 dergisinde yayınlananlar gibi; standart bir şekiller setinin kullanımı, hastanın anlama ve uyum gösterme kapasitesini geliştirecektir. Bu şekiller (grafikler) herhangi bir dil gerektirmeksizin ortak reçete direktiflerini ve dikkat çeken beyanatları iletir. Bu kavram, yıllardır otomobil ve yollarda kullanılan semboller, otoyol, uluslararası yolcular için havaalanları ve diğer mekanlarda dil engellerinin tümünün sınırlarını aşan semboller yoluyla talimatları iletmek için bir çok işarete sahiptir.

© 1997 USPC

Ellerinizi yıkayınız/İlaç alı göz kapağının içine damlatınız/Tekrar ellerinizi yıkayınız.

İşte tüm bu gerçeklerden yola çıkarak ülkemizde bu şekillerin (grafik-piktogram) kullanımı gereği ortaya çıkıyor. En kısa sürede, meslek odalarının, birliklerin (TEB, TTB) ilaç firmalarının, dağıtım şirketlerinin ve tabii ki İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün bu konuya eğilmelerini dilerim.

Piktogramla ilgili bilgileri
International Pharmacy Journal'dan
Çeviren Ecz.Mustafa DEMİR